

LESSEN VOOR HET VLAAMS ARBEIDSMARKTBELEID UIT DE ADULT SKILL SURVEY (PIAAC)

Sarah Vansteenkiste
WSE Arbeidsmarktcongres
11/02/2015

PIAAC?

- Internationale bevraging in 25 landen/regio's gelanceerd in 2013 door OECD. In Vlaanderen: 4983 respondenten.
  - Drie basiscompetenties staan centraal
    - Geletterdheid
    - Gecijferdheid
    - Probleemoplossend vermogen in technologierijke omgeving
- Worden gezien als cruciale competenties om volwaardig te kunnen deelnemen aan huidige samenleving.
- Basiscompetenties gemeten via uit te voeren taken.
    - Score op schaal van 0 tot 500. Hogere score = hogere benutting.
    - Scores verder voorgesteld door competentieniveaus.
Gecijferdheid en geletterdheid: 6 niveaus;
Probleemoplossend vermogen: 4 niveaus.

Viona project op basis deelthema's recente loopbaanakkoord

Van werkloosheid naar werk

- **Competentiegericht matchen**
- Inzetten op competentieversterking

Van werk naar werk

- **Werk maken van werkbaar werk**
- Investeren in inzetbaarheid
- Activerend herstructureringsbeleid verder uitbouwen

Van leren naar werken

- Afstemming opleidingsaanbod en realiteit arbeidsmarkt
- Inzetten op werkplekleren en werkervaring

Deel 1: competentiegericht matchen

Berekening competentiemismatch tussen vraag en aanbod

competentiemismatch vraag en aanbod =

$$\frac{1}{2} \sum_{i_1-i_6} ABS\left(\frac{L_i}{L} - \frac{W_i}{W}\right)$$

met ABS = absolute waarde

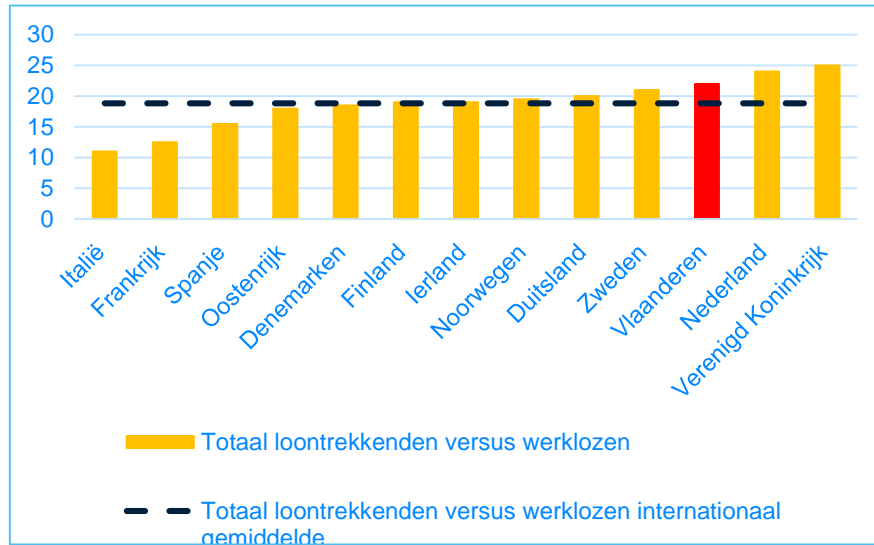
i_1-i_6 = vaardigheidsniveau; respectievelijk 'onder niveau 1' (i_1), 'niveau 1' (i_2), 'niveau 2' (i_3), 'niveau 3' (i_4), 'niveau 4' (i_5) en 'niveau 5' (i_6)

L_i/L = aandeel loontrekkenden met vaardigheidsniveau 'i'

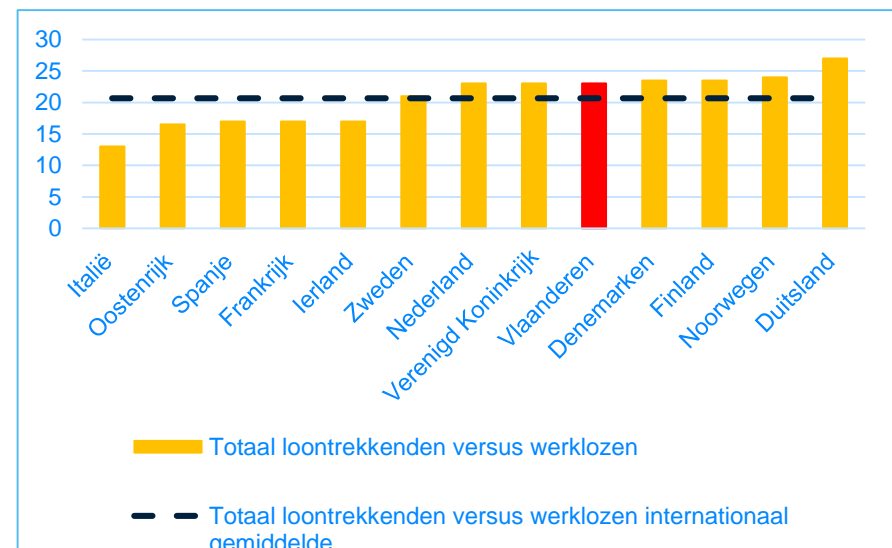
W_i/W = aandeel werklozen met vaardigheidsniveau 'i'

Algemene competentiemismatch tussen vraag en aanbod (1/2)

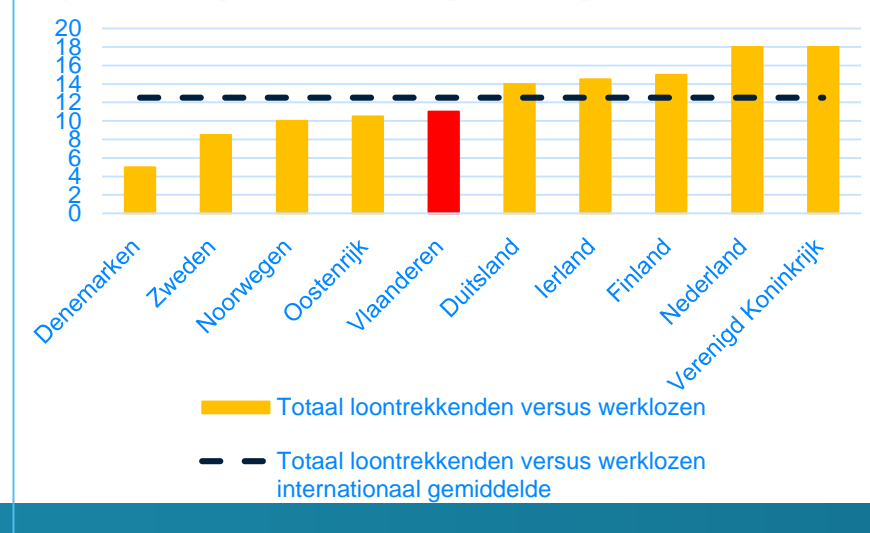
Figuur 1: Competentiemismatch geletterdheid

Figuur 2: Competentiemismatch gecijferdheid

Figuur 3: Competentiemismatch probleemoplossen

Algemene competentiemismatch tussen vraag en aanbod (2/2)

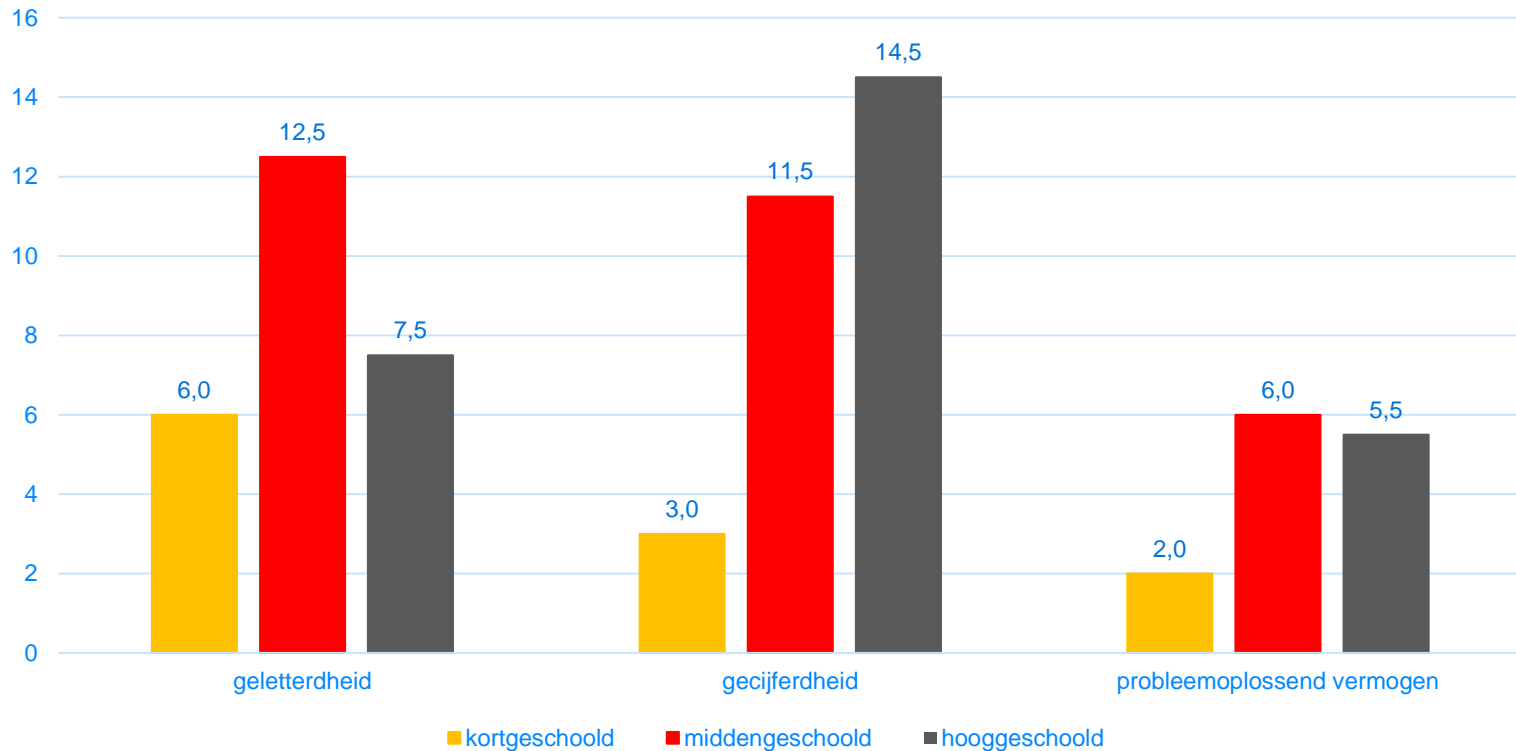
Tabel 1: Aandeel werklozen en loontrekkenden per competentieniveau - geletterdheid

	geletterdheid											
	werklozen						loontrekkenden					
	onder niveau 1	niveau 1	niveau 2	niveau 3	niveau 4	niveau 5	onder niveau 1	niveau 1	niveau 2	niveau 3	niveau 4	niveau 5
Italië (IT)	7%	29%	43%	21%	2%	0%	5%	21%	41%	29%	4%	0%
Frankrijk (FR)	8%	20%	39%	28%	5%	0%	4%	14%	36%	36%	9%	0%
Vlaanderen (VL)	6%	18%	39%	30%	7%	0%	2%	9%	30%	43%	15%	1%

- Italië: laagste mismatch op vlak van geletterdheid
MAAR: Italiaanse werklozen en loontrekkenden gemiddeld lagere geletterdheidsniveaus dan Vlaamse WL en LT
- Frankrijk: tweede laagste mismatch op vlak geletterdheid
MAAR: Franse loontrekkenden gemiddeld lagere geletterdheidsniveaus dan Vlaamse LT

Competentiemismatch naargelang opleidingsniveau

Figuur 4: Competentiemismatches in Vlaanderen opgedeeld naar opleidingsniveau

Enkele bedenkingen

- Geen één-op-één relatie tussen opleidings- en competentieniveau.
  - Immers: CM vooral hoog bij midden-en hogeschoolden
  - CM is waardevolle aanvulling
  - Binnen opleidingsniveau kunnen verschillen in competenties van belang zijn voor kans op werk
- Oorzaak competentiemismatch? Op basis cross-sectionele dataset en suboptimale operationalisering niet te achterhalen.
  - Verklaring 1: Werklozen kunnen door laag niveau competenties vacante jobs niet uitoefenen.
  - Verklaring 2: Werkgevers geven voorkeur aan individuen met hoog niveau van basiscompetenties ook al is dit niet nodig voor uitoefening job.

Deel 2: werk maken van werkbaar werk

Overkwalificatie naar leeftijd en opleidingsniveau

Tabel 2: overkwalificatie naar leeftijd en opleidingsniveau

	9 niveaus
Algemeen	24%
Leeftijd	
• 18-24 jaar (ref.)	33%
• 25-34 jaar	25%
• 35-44 jaar	24%
• 45-54 jaar	21%
• 55-64 jaar	21%
KORTGESCHOOLD (niveau 0-2)	38%
MIDDENGESCHOOLD (niveau 3-4)	25%
• Secundair onderwijs	22%
• Post-secundair onderwijs	54%
HOOGGESCHOOLD (niveau 5-8)	19%
• kortcyclisch tertiair onderwijs, bachelor of equivalent	17%
• master diploma of equivalent	22%
• doctoraat of equivalent	37%

Overkwalificatie en scores op basisvaardigheden

Tabel 3: Scores op basiscompetenties voor werkenden die wel en die niet overgekwalificeerd zijn

	Niet overgekwalificeerd	Wel overgekwalificeerd
Geletterdheid	286	-16**
Gecijferdheid	292	-20**
Probleemoplossen	284	-8**

** $p < 0,01$; * $p < 0,05$; + $p < 0,10$

- Werknemers die overgekwalificeerd zijn, scoren gemiddeld lager op basiscompetenties.
  - Gevolg van normale marktwerking?
  - Of leidt werken in een job onder je niveau tot verleren of minder sterk ontwikkelen van basiscompetenties?

Vaardighedenonderbenutting naar leeftijd en opleidingsniveau

Tabel 4: vaardighedenonderbenutting naar leeftijd en opleidingsniveau

	geletterdheid	gecijferdheid
Algemeen	8%	7%
Leeftijd		
• 16-24 jaar (ref.)	12%	7%
• 25-34 jaar	12%	10%
• 35-44 jaar	8%	8%
• 45-54 jaar	5%	6%
• 55-64 jaar	2%	1%
KORTGESCHOOLD (niveau 0-2)	4%	4%
MIDDENGESCHOOLD (niveau 3-4)	7%	6%
• Secundair onderwijs	7%	6%
• Post-secundair onderwijs	8%	3%
HOOGGESCHOOLD (niveau 5-8)	10%	9%
• kortcyclisch tertiair onderwijs, bachelor of equivalent	8%	7%
• master diploma of equivalent	15%	12%
• doctoraat of equivalent	17%	14%

Vaardigheidsonderbenutting en overkwalificatie

Tabel 5: Vaardigheidsonderbenutting volgens al dan niet overkwalificatie

	Overkwalificatie 1	
	Niet overgekwalficeerd	Wel overgekwalficeerd
Onderbenutting geletterdheid	7%	12%**
Onderbenutting gecijferdheid	7%	11%*
Onderbenutting probleemoplossen	6%	12%**

** $p < 0,01$; * $p < 0,05$; + $p < 0,10$

- Wie overgekwalficeerd is, ervaart vaker onderbenutting van de basiscompetenties in de job.
  - Overkwalificatie niet enkel beïnvloedt door marktwerking, maar wie overgekwalficeerd is, krijgt minder vaak de kans om beheerste competenties optimaal in te zetten.

Enkele bedenkingen

- Naast werkloosheid is ook aandacht voor OT belangrijk. Beide zijn ook met elkaar verbonden.
  - OT hooggeschoolden gaat samen met verdringing naar werkloosheid van lagergeschoolden
  - Thema zal aan belang winnen op arbeidsmarkt van morgen. Scholingsgraad neemt toe. Maar bepaalde hooggeschoolde opleidingen kennen geringe uitstroomkansen naar aansluitende beroepen en hebben dus groot risico op OT.
- 1 op 4 overgekwalificeerden leidt tot vraag naar meer scholingsrealisme?
  - Aanbod hooggeschoolden neemt sterker toe dan vraag
  - Onderbenutting van dit talent is reëel risico
  - Well-skilled even belangrijk als high-skilled?

Vragen? Opmerkingen? Suggesties?

sarah.vansteenkiste@kuleuven.be

<http://twitter.com/SarahVstk>

Volledig rapport:

<http://www.werk.be/onderzoek/onderzoeksprojecten/onderzoeksprojecten-2012-2015/lessen-voor-het-vlaams-arbeidsmarktbeleid-uit-de-adult-skill-survey-piaac>